

ДО
ДОЦ. Д-Р ТОДОР ЧОБАНОВ
ЗАМЕСТНИК-КМЕТ НА СТОЛИЧНА ОБЩИНА

Относно: Проект на Система за прием на ученици в първи клас в общинските училища на територията на Столична община

Уважаеми господин Чобанов,

Считам, че проектът на Система за прием на ученици в първи клас в общинските училища на територията на Столична община (Системата) съдържа съществени недостатъци, тъй като не е предвидена уредба, която да позволи братя и сестри от едно семейство да учат в едно и също училище.

Аз имам 2 деца – едното в трети клас, а на другото предстои постъпване в първи клас през 2018 г. С проекта на Системата се определят нови райони за прием в училищата. Това е **3^{та} (трета) промяна** на районите на училищата за последните 3-4 години, което не е пример за добро планиране и управление от страна на общината. **С новите райони и необосновано** дългите срокове за уседналост на второто ми дете най-вероятно ще му се наложи да учи в друго училище, което ще причини значителни затруднения. Поради новото райониране (без да е променян адресът повече от 3 години) братът/сестрата вместо да е в първа група по водещ критерий, изведнъж се оказва извън района на училището и автоматично попада в четвърта група (въпреки че по-голямото дете две години преди това – и дори през предходната 2017 година, когато не училищата, а общината сама определи районите – е попадало в района на даденото училище и е прието според тогава действащите правила), а на всички е ясно, че е възможно да не се стигне до класиране на децата от трета, а още повече от четвърта група.

Разбира се, до разделяне на братя и сестри може да се стигне и в други ситуации. Например, по-голямото дете законосъобразно е прието в училище в района по местоживееене, но поради „неблагоразумието“ на семейството да си купи жилище в същия този район през предходните 1-2 години, по-малкото дете се оказва във втора/трета група по водещ критерий и предвид броя кандидатстващи деца от първа (евентуално втора) група е възможно да не бъде прието в същото училище.

Считам, че в проектът на Системата трябва да бъдат създадени разпоредби, които да **гарантират, че братя и сестри на дете, което вече учи в дадено училище, ще бъдат приети в същото училище**, независимо в коя група попадат по водещия критерий.

Аналогично решение се съдържа в проекта на Системата по отношение на близнаците. Съгласно раздел 6 „Класиране“, т. 6.3 от проекта „Близнаци се класират заедно над утвърдения брой ученици в паралелката, ако поне един от тях е приет“. Така, както тази норма урежда приемането на близнаците в едно училище, така следва да бъдат уредени и **заварените случаи**, при които братя и сестри на деца, които вече учат в дадено училище, да бъдат приети в същото учебно заведение. От биологична гледна точка близнаците също са „братя и/или сестри“ и ако не се приеме такова решение, считам, че „обикновените“ братя и сестри ще бъдат дискриминирани спрямо близнаците по признак „лично положение“ по смисъла на чл. 4, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.). Мотивите ми за това твърдение са следните:

В периода от първи до първи до четвърти (даже пети) клас масовата практика е родителите да водят децата си на училище. Очевидно е, че при натоварения трафик в София, повсеместното неспазване на правилата за движение от водачите на МПС и множеството случаи на прегазени на пешеходни пътеки хора както в София, така и в други градове, за родителите няма друга алтернатива, освен да водят до и да взимат от училище децата си. Не е за подценяване и константната престъпност в града. Както близнаци, учещи в първи клас, така и брат и сестра в първи и съответно в трети клас имат нужда да бъдат придружавани от родител до училище. Също така е практика по-големите брат/сестра да придружават по-малък брат/сестра до училището, където учат заедно. Всъщност родителите са законово задължени да не оставят децата си без надзор до 12-годишна възраст. Съгласно чл. 8, ал. 8 от Закона за закрила на детето „родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не оставят без надзор и грижа децата до 12-годишна възраст, ако с това се създава опасност за тяхното физическо, психическо и нравствено развитие“. Аналогична е и разпоредбата на чл. 125, ал. 3 от Семейния кодекс, съгласно която „родителят осигурява постоянен надзор по отношение на малолетното си дете ...“. Ако братята/сестрите бъдат разделени в различни училища (при това поради ежегодната промяна в близките 2 години на нормативната уредба, уреждаща правилата за прием), завеждането и вземането им от училище ще се окаже огромно затруднение за родителите (а в много случаи дори невъзможно).

Съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. забранена е всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр. е регламентирано, че непряка дискриминация е поставянето на лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1 от закона, или на лица, които, без да са носители на такъв признак, съвместно с първите търпят по-малко благоприятно третиране или са поставени в особено неблагоприятно положение, произтичащо от привидно неутрални разпоредба, критерий или практика, освен ако разпоредбата, критерият или практиката са обективно оправдани с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими.

Поредната, необоснована промяна в районите на училищата (в мотивите към проекта на Системата се твърди, че с новите правила ще се избегне концентрирането на ученици само в определени училища, от което следва извода, че с действащите правила общината целенасочено е концентрирала ученици в определени училища), липсата на разпоредба, която да отложи влизането в сила на Системата (утвърдена и законосъобразна практика е при приемане нови правила, да се отлага влизането им в сила за период, достатъчен за адресатите на правилата, така че те да могат да организират дейността си в съответствие с новите норми), липсата на разпоредби в проекта на Системата, които да уредят заварени случаи, и наличието на разпоредба, даваща предимство на деца – близнаци, води до непряка дискриминация по отношение на братя и сестри, на които ще се наложи да учат в различни училища. Непряката дискриминация в този случай не може да бъде оправдана със „законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими“ както е посочено в чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр.

За всички е очевидно, че материалната база и най-вече качеството на обучението в училищата е различно, даже на места е „драстично“. Новите правила за прием на

децата ще се обезсмислят след 2-3 години, тъй като мнозинството родители ще направят подходяща адресна регистрация на бъдещите първокласници (понастоящем 3-4 годишни деца) и отново ще има концентриране на ученици само в определени училища. Ако общината не осигури равна материална база и качество на обучение в училищата, заобикалянето на Системата и концентрацията на ученици в определени училища няма да бъдат преодоленни.

По отношение на братята и сестрите дискриминационна е не само разпоредбата, даваща предимство при приема на близнаците, а и самото определяне на районите на училищата. Основен принцип при регулирането на обществените отношения в правовата държава е **правната сигурност**. Когато голямото ми дете постъпваше в училище, районът на училището му бе определен от самото училище, последва ново райониране на училищата – този път от общината, като и в двата случая нямаше пречки за породеното ми дете да постъпи в същото училище. С настоящия проект на Системата е определен нов, различен район на училището и второто ми дете най-вероятно ще бъде прието в друго училище. Това е непряка дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 3 от ЗЗДискр., защото условията за второто ми дете ще са по-неблагоприятни в сравнение с условията за първото ми дете. Излишно е да изброявам всички негативи от разделянето на двете деца в различни училища – ранно ставане и недоспиване, ползване на автомобил, което пък ще „вдига“ трафика, невъзможност в бъдеще голямото дете да придружава малкото, родителски срещи, спортни занимания и т.н. Принцип в правовите държави е когато се приемат правила, уреждащи обществени отношения по нов начин, да се отлага влизането им сила, за да се даде възможност на адресатите на правилата да организират дейността си в съответствие с правилата, а **заварените отношения** се уреждат изрично. Считаю, че ако със Системата за прием се допусне безумието братя и сестри да учат в различни училища, общината отново ще бъде съдена и осъдена за проява на дискриминация, а впоследствие ще бъдат заведени и иски за вреди (вж. чл. 74 от ЗЗДискр.). Република България е посочена от ООН като страната, която е загубила една четвърт от населението си в мирно време – абсолютен прецедент в света, а 2017 година е годината с рекордно ниска раждаемост. Тези негативни факти не са „плод“ на случайността, те са закономерна последица от управлението в страната, включително местното самоуправление. Необходимо е да се влага значително повече мисъл в нормотворчеството, така че да не се създават затруднения за децата и родителите им. Общината и министърът на образованието и науката, издател на Наредба № 10 за организация на дейностите в училищното образование, трябва да обмислят в кратък срок приемането на разпоредби в съответните актове, на които са издатели, така че децата, започнали училище, и братята и сестрите им – бъдещи първокласници да могат да учат в същото училище.

гр. София

С уважение:

29.01.2018 г.

Бисер Петров